

KUKLA

Ahmet Ümit 1960'ta Gaziantep'te doğdu. Marmara Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nü bitirdi. 1985-1986 yıllarında, Moskova'da Sosyal Bilimler Akademisi'nde siyaset eğitimi gördü. İlk kitabı 1989'da yayımlanan *Sokağın Zulası* adlı şiir kitabıdır. 1992'de ilk öykü kitabı *Çıplak Ayaklı Gece* yayımlandı. Bunu 1994'te *Bir Ses Böler Geceyi*, 1999'da *Agatba'nın Anabtarı*, 2002'de *Şeytan Ayrıntıda Gizlidir* adlı polisiye öykü kitapları izledi. 1995'te hem çocuklara hem de büyüklere yönelik *Masal Masal İçinde* ve 2008'de yayımlanan *Olmayan Ülke* ile farklı bir tarz denedi. 1996'da yazdığı ilk roman *Sis ve Gece*, polisiye edebiyatta bir başyapıt olarak değerlendirildi. Bu romanın ardından 1998'de *Kar Kokusu*, 2000'de *Patasana*, 2002'de *Kukla* yayımlandı. Bu kitapları, *Ninatta'nın Bileziği*, *İnsan Rubunun Haritası*, *Aşk Köpekliktir*, *Beyoğlu Rapsodisi*, *Kavim*, *Bab-ı Esrar*, *İstanbul Hatırası*, *Sultanı Öldürmek*, *Beyoğlu'nun En Güzel Abisi*, *Elveda Güzel Vatanım*, *Kırlangıç Çığlığı* ve *Aşkımız Eski Bir Roman* adlı kitapları izledi. Ahmet Ümit'in İsmail Gülgeç'le *Başkomser Nevzat Çiçekçinin Ölümü* ve *Başkomser Nevzat Tapınak Fabiseleri*, Aptülrika (Abdülkadir Elçioğlu) ile *Başkomser Nevzat Davulcu Davut'u Kim Öldürdü?* ve Bartu Bölükbaşı'yla hazırladıkları *Elveda Güzel Vatanım* adlı çizgi romanları yayımlanmıştır. Eserleri 27 farklı dilde yayımlanan yazar uluslararası bir okur kitlesine ulaşmıştır.

Ahmet Ümit sosyal medya hesapları:

www.twitter.com/baskomsernevezat

www.instagram.com/baskomsernevezat

www.facebook.com/yazarahmetumit

www.youtube.com/ahmetumityazar

Ahmet Ümit'in
YKY'deki kitapları:

- Aşkımız Eski Bir Roman (2019)
Kırlangıç Çılgılığı (2019)
Sokağın Zulası (2019)
Masal Masal İçinde (2019)
Kavim (2019)
İstanbul Hatırası (2019)
Sis ve Gece (2019)
Patasana (2019)
Bab-1 Esrar (2019)
Olmayan Ülke (2019)
Sultanı Öldürmek (2019)
Beyoğlu Rapsodisi (2019)
Agatha'nın Anahtarı (2019)
Beyoğlu'nun En Güzel Abisi (2019)
Şeytan Ayrıntıda Gizlidir (2019)
Ninatta'nın Bileziği (2019)
Kar Kokusu (2019)
Çıplak Ayaklıydı Gece (2019)
Kukla (2019)

AHMET ÜMİT

Kukla

Roman

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5516
Edebiyat - 1585

Kukla / Ahmet Ümit

Kitap editörü: **Kerem Oğuz Evrandır**
Düzeltili: **Devrim Çakır**

Kapak tasarımı: **Davut Yücel**
Grafik uygulama: **İlknur Efe**

Baskı: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi
A Blok Kat: 2 34310 Haramidere / İstanbul
Telefon: (0 212) 412 17 00
Sertifika No: 44452

1. baskı: OM Yayınevi, 2002
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Aralık 2019
ISBN 978-975-08-4634-2

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2019
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
eposta: ykykultur@ykykultur.com.tr
facebook.com/**YapıKrediKulturSanatYayincilik**
twitter.com/**YKYHaber**
instagram.com/**yapikrediyayinlari**

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

Sevgili arkadaşım, Alparslan Bayramgil'e...

Pinokyo, polislere:

“İzin verirseniz şapkamı alabilir miyim?” diye sordu.

“Al ama çabuk ol.”

Kukla, şapkasını aldı; ama kafasına koyacağına, dişlerinin arasına sıkıştırdı, denize doğru koşmaya başladı. Polisler onu yakalamanın güç olacağını düşünerek peşinden bütün köpek yarışlarında birincilik ödülü almış bir tazı saldı. Pinokyo hızla koşuyordu ama köpek daha hızlıydı. Herkes bu korkunç yarışın nasıl sonuçlanacağını görmek için pencerelere çıktı, sokaklara döküldü. Ama yarışın sonunu göremediler; Pinokyo’yla köpek öylesine toz kaldırmışlardı ki, sokakta göz gözü görmüyordu.

Pinokyo, Carlo Collodi, çev. Ülkü Tamer,
Remzi Kitabevi, s. 90

Birinci Bölüm

Gazete binasının önüne geldiğimde vakit öğleyi bulmuştu. Sabahtan beri yağın yağmur dinmiş, cüretkâr bir güneş, kül rengi bulutların arasından sıyrılıp tatlı tatlı gülümsemeye başlamıştı. Yaşlı Plymouth’umdan inerken Tolga’yı gördüm. Fotoğraf çantası omzunda hızlı hızlı yürüyordu. Beni fark edince duraksadı.

“Merhaba Adnan Abi.” Eliyle arabamın kaportasına dokunarak ekledi. “Senin Anka Kuşu yine formunda.”

“Anka Kuşu” bizim 54 model Plymouth’un lakabıydı. Babamdan miras kalan arabayı gördüğü gün rahmetli Tufan Abi takmıştı bu adı ona.

“Formunda olacak tabii. Kimin arabası?”

“Öyle, öyle de” dedi, “Sahibi gazeteye biraz erken gelse daha iyi olacak.”

Takılmasına aldırmadım. Gençlerin içinde en çok onu severdim. Biraz laubaliydi ama işinin erbabıydı. İki yıl önce, yani henüz haber yapma yeteneğimi yitirmemişken hep onu alırdım yanıma.

“Daha öğrenememişsin bu mesleği” dedim başımı sallayarak. “Erken gelmek çömezlere mahsustur. Tecrübeli gazeteciler öğleden önce işe gelmez.”

Gülümsemesi tüm yüzüne yayıldı, eliyle bir hoşçakal işareti çakararak, ileride onu bekleyen beyaz Opel’e doğru yürüdü. Opel’in arka koltuğunda kendini araştırmacı gaze-

teciliğin üstadı ilan eden Şekip İnce oturuyordu. Baktığımı görünce, selam vermemek için başını öne eğdi. Bir zamanlar kıçımından ayrılmayan adam, gazetede yıldızım söndüğünden beri benden uzak duruyordu. Bugün selamımızı da almamıştı. Demek ki artık ilişkileri iyice koparmak istiyordu. Ne diyebilirdim, akıllı çocuktuk. Ben de ona arkamı dönerek, gazete patronumuzun “Balkanlar’ın ve Ortadoğu’nun en görkemli plazası” olarak tanımladığı, o biçimsiz, beton, çelik ve cam yığınının yürümeye başladım. Döner kapının hemen önünde iki küme oluşturan benim gibi tiryakiler tutkuyla sigaralarını içiyorlardı. İkitelli’ye taşındıktan sonra, Çağaloğlu’ndayken özgürce tüttürdüğümüz sigaralarımızı bina içerisinde içmemiz yasaklanmıştı. Zaten şehirden bu kadar uzak bir yerde çalışmayı henüz içimize sindirememişken, sigaranın dışarıda içilmesi zorunluluğunu önceleri açık bir zulüm olarak görüp direnmeye kalkmış, fakat yönetimin kararlılığı karşısında duruma razı olup nikotin ihtiyaçlarımızı, yağmur, kar demeden kapı önünde giderir olmuştuk.

Sigara içenlerin arasından tanıdıklarımın selamlaşarak, cam fanus adını verdiğim kapıya yaklaştım. Adımımı atmamla birlikte cam fanusun beni kapıp gazetenin içine fırlatması bir oldu. Çilem bitti mi dersiniz, ne gezer. Şimdi de geçilmesi zorunlu bir kale gibi, güvenlik kapısı dikiliyordu karşımda. Arabamın anahtarını, cep telefonumu görevliye verdikten sonra kapıdan geçtim. Gazeteye her gelişimde yaptığım gibi santraldeki üç kıızı başımla selamlayarak geçiş turnikesine yöneldim. Kimlik kartımı elektronik aygıtı uzatıp kendimden emin bir tavırla turnikeye girdim. O da ne? Çelik demirler geçişime izin vermiyordu. Teknik bir arıza olduğunu düşündüm. Kartı yeniden uzatarak geçmeyi denedim. Boşuna, çelik çubukların beni geçirmeye hiç niyetleri yoktu. Halime acıyan bir güvenlik memuru yaklaştı. Kartı alıp bir de o denedi. Hayır, elektronik aygıt gerçekten de kartımı okuyamıyordu. Güvenlik memuru elinde kartımı evirip çevirirken bende jeton düştü. Kovulmuştum. Şekip İnce’nin beni görmezden gelmesinin nedeni de buydu. Ko-

vulduğumu o da biliyordu. Büyük olasılıkla patron onlarla bu konuyu konuşmuş, tepki göstermelerini önlemek için onaylarını almıştı. Kovulduğumuza göre demek ki kimse de bizi savunmamıştı. Belki Arif... Yok canım Arif karşı çıksaydı, beni arayıp kovulduğumu da haber verirdi. Anlaşılan o da artık beni savunmaktan yorulmuştu. Yine de ona kızmaktan kendimi alamıyordum. Edeceği altı üstü bir telefonda. Hiç değilse insanların gözü önünde böyle kapıdan dönmek zorunda kalmazdım. Bir an turnikenin üzerinden atlayıp içeri girmeyi, başta Arif olmak üzere alayına sövüp saymayı, rezalet çıkarmayı düşündüm. Ama bu duygum parladığı gibi çabucak söndü. Onlar buna değmezdi, daha da önemlisi düşündüklerimi yapacak güç yoktu bende. Olan olmuştu. Şimdi pişkin görünme zamanıydı. İçimde büyüyen bozgun duygusunu bastırıp yüzüme rahat bir ifade yerleştirdim. Güvenlik görevlisine teşekkür ederek elindeki kartımı aldım. Kapıya yönelecekken duraksadım. Kapıyla aramdaki uzaklık topu topu beş altı metreydi. Kimseye çaktırmadan gitsem, hayır, hayır, böyle kuyruğumu bacaklarımın arasına kısıtıp kaçır gibi uzaklaşmamalıydım. Nasıl olsa kovulduğumu anlayacaklardı. Onlar anlamasa bile, daha şimdiden kuşkulu gözlerle beni süzmeye başlayan bu genç irisi güvenlik görevlisi, olanları ballandıra ballandıra anlatmaktan geri durmayacaktı. Santraldeki kızlara yöneldim. Biri telefonla konuşuyor, öteki not alıyor, diğeri ise mutsuz gözlerle boş boş önüne bakıyordu. Beni görünce boş boş bakması kayboldu ama mutsuzluğu öyle kolay kolay geçeceği benzemiyordu.

“Buyurun Adnan Bey” dedi yılgın, adeta cansız bir sesle. “Ne istemiştiniz?”

“Teşekkür ederim, hiçbir şey istemiyorum” dedim. Acınacak durumuyla alay edebilen birinin kendine güveni içerisindeydim. Az önce bana geçit vermeyen turnikeyi işaret ederek ekledim. “Duruma bakılırsa, işten ayrılıyorum. Sizlerle vedalaşmak istemiştim.”

Kız yine boş boş bakmaya başlayınca, bütün bu konuşmaları yapmaya kalkıştığım için kendime lanetler yağdırarak,

“İşten kovuldum” diye açıkladım. “Artık görüşemeyeceğiz. Sizlerle vedalaşmak istedim.”

Kızın boş bakan gözleri şaşkınlıkla büyüyünce rahatladım. Sonunda derdimi anlatabilmiştim.

“Ah, çok üzüldüm” dedi. Sonra dönerek yanındaki arkadaşlarına kötü haberi verdi. “Duydunuz mu? Adnan Bey gazeteden ayrılıyormuş.”

İki kız da işlerini bırakıp bana baktılar.

“Hadi canım?” diye söylendi telefonla konuşanı, eliyle ahizeyi kapatarak.

“Evet, Kenan Bey’e yaptıklarımı Adnan Bey’e de yapmışlar.

Turnikenin önünde kalmış.” “Ne kadar ayıp” diye mırıldandı öteki. “Hadi Kenan Bey neyse de siz bu gazetenin direğiydiniz.”

“Zaten hep iyi insanlar gidiyor” dedi hâlâ eliyle telefonun ahizesini kapatan kız. “Şu gazetede o kadar gereksiz insan varken sizi mi buldular kovacak!”

İçten görünüyordular ama benim konuşmayı uzatmaya hiç niyetim yoktu, güvenlik görevlisini de unutmadan hepsine ayrı ayrı teşekkür ederek ayrıldım yanlarından.

Döner kapıdan çıkarken, kızın bahsettiği Kenan’ı düşünüyordum. İkitelli’ye taşındıktan sonra, işten çıkarılan ilk üst düzey gazeteciydi. Benim gibi bir sabah işe gelmiş ve içeri girememişti. Ne olup bittiğini anlayıncaya kadar iyice rezil olmuş, sonra da çaresizce evinin yolunu tutmuştu. Kapıdan çıkmadan önce, “Demek ki İkitelli’de insan işten böyle atılıyormuş” diye mırıldandığını söylediler. Gazetecilerin arasında pek sevilmezdi Kenan. Ne yalan söyleyeyim, birçok arkadaş gibi ben de içten içe sevinmiştim onun böyle aşağılanarak işten atılmasına. Kim derdi ki bir gün ben de aynı biçimde işten atılacaktım.

Gerçekten de işten atılmayı hiç beklemiyordum. Evet, son iki yıldır işler çok kötü gidiyordu. Artık gazetecilik yaptığım söylenemezdi. Bana açtıkları köşede haftada bir suyuna tirit yazılar yazıp durumu idare etmeye çalışıyordum.

Ama benim gibi o kadar çok gazeteci vardı ki. Bir dönem başarılı işler yapıp sonra yorulan, sıkılan, bunalıma düşen gazetecileri yönetim başından atmaz, belki vefa borcuyla, belki ileride işe yarar düşüncesiyle elinde tutmaya devam ederdi. Ben de yedekte tutulan gazetecilerden biri olarak gül gibi geçinip gidiyordum. Geçinmek deyince kendi faturalarımdan önce oğlumun son okul taksiti aklıma geldi. Ödeyemezsem Funda'ya yani eski karıma çok ayıp olurdu. Kovulduğumu anladıktan sonra ilk kez panikliyordum. Geçim derdi hiç aklıma gelmemişti. Boşuna suçlamamıştı Funda beni, "Sorumsuz herif" diye... Dur dur, hemen karamsarlığa kapılmayalım.

İşten çıkardıklarına göre bu adamlar tazminatımı da ödemek zorundaydılar. Kenan'ı kovduklarında tazminatını geciktirmeden ödemişlerdi. Altı yıldır bu gazetede çalıştığım göre alacağım para da hatırı sayılır bir miktar olmalıydı. O parayla okulun son taksitini öder, kalanıyla da iş buluncaya kadar idare ederdim artık. Yeniden rahatlamıştım. Önüme çıkan su birikintisinin üzerinden sevinçle atladım. Ama çok geçmeden kapıldığım bu sevincin ne kadar aptalca olduğunu anladım. Elimdeki para bitince ne yapacaktım? İş bulurum, diye mırıldandım, kendimi ikna etmeye çalışarak ama buna inanmak çok zordu. Bizim camiada, benim artık işe yaramayan bir alkolik olduğum söylentisi çoktan yayılmıştı. Hangi gazete benim gibi birini işe alırdı? Hadi eski günlerin hatırına, dostların yardımıyla işe alındım diyelim, ben bu karmakarışık kafayla, bu yılgın ruh haliyle nasıl çalışırdım? Gazete yönetimine, beni işten çıkaranlara içimden küfürler yağdırmaya başladım. Sahi bunlar beni niye işten çıkarmışlardı? Ocak ya da temmuz ayı olsa enflasyonla mücadele gerekçesiyle attıklarını düşünecektim, gazeteler genellikle bu aylarda insanları işten çıkarırdı. Ama nisanın başlarında tensikata gittikleri görülmüş iş değildi. Üstelik benden başka kimseyi çıkardıklarını da sanmıyordum. Son zamanlarda, bırakın yayın yönetmeni, yazı işleri müdürü gibi üst düzey yöneticilerini, gazetenin çaycısıyla bile kavga etmemiştim.

Öyle, kimsenin etlisine sütlüsüne karışan yazılar da kaleme almıyordum. O halde neden beni işten çıkarmışlardı?

Arabama gidene kadar bunun nedenini bulamadım. Ön camında kurumaya başlayan yağmur damlalarıyla hüznü ama uysal bir arkadaş gibi beni bekleyen Plymouth'uma binip geniş göğsünde, geçen hafta Gazeteciler Cemiyeti'nde verilen kokteylin, atmaya unuttuğum davetiyesini görünce gerçek kafama dank etti. Kokteylde Cengiz'e, yeni yayın yönetmenimiz Bahri Narman'ı çekiştirmiştim. Bu yüzden atılmışım işten. Bizim camiada yayılmasını istediğin bir söylenti mi var, Cengiz'e anlatman yeter. Ne yapar eder, hatta yalnızca bu haberi vermek için insanların ayağına kadar gider, olanları herkesin duymasını sağlardı. Kötülük olsun diye değil, yapısı böyle olduğundan. Anında başkalarına anlatmıştır benim yayın yönetmeni hakkında söylediklerimi ve kısa sürede Bahri Narman'ın kulağına ulaşmıştır bu haber. Aslında Cengiz'le konuşurken, bunları anlatabileceğinin farkındaydım ama içkiden mi, yoksa iki yıldır yan gelip yattığım halde beni işten atmamalarının verdiği rahatlıktan mı, dilime engel olmamıştım. Şanssızlığım biraz da, yayın yönetmenliğine getirilen Bahri Narman'ın kişiliğinden kaynaklanıyordu. Eğer eski yayın yönetmenimiz Mazhar işbaşında olsaydı hakkında konuştuğum için asla beni işten uzaklaştırmayı düşünmez, "Geveze pezevenk" diyerek duyduklarına gülüp geçerdi. Fakat Bahri Narman böyle bir davranışı asla affetmezdi. Çünkü o, gazeteyi yönetmekten çok kendini ispat için uğraşıp duruyordu. Özgüveni zayıf olduğu için sert yöntemlere başvurmaktan çekinmiyordu. Ama hakkını da yemeyelim, Bahri Narman günümüz gazete patronlarının tam aradığı adamdı. Uyanıktı, ataktı, iki dil biliyordu, daha da önemlisi gazetecilik kadar ticaretten, işletmecilikten de anlıyordu. Son iki yıl içerisinde, yani ben dibi boylarken o, patronunun yeni gözdelelerinden biri olmuş, genç yaşta gazetenin yayın yönetmenliğine kadar yükselmeyi başarmıştı. Ama daha alacağı çok yol, ele geçireceği çok kale vardı. Bu yüzden otoritesini sarsacak en ufak bir

söylentiyi bile kaldıramazdı. Gazetecileri iyi tanımadığı için de saygınlığını ancak böyle koruyabileceğini sanıyordu. Bir gün hanyayı konyayı anlayacaktı ama bu arada benim gibi bir düzine ekâbir gazetecinin de ekmeğiyle oynamış olacaktı.

Arabamı çalıştırırken, Bahri Narman hakkında düşünmenin bile beni yordüğünü fark ettim. Bir sigara yaktım. Arabamı hareket ettirmeden önce son bir kez, gazete binasına baktım. Gözlerim üst katta Bahri Narman'ın odasının penceresine takıldı. Acaba beni izliyor muydu? Oradan kim bilir ne kadar küçük biri olarak görünüyordum. Belki de benim umutsuz adımlarla arabama binmemi, çaresizlik içinde evime dönmemi, kendi büyüklüğünün kanıtı olarak görüyordu. Hadi canım sen de adamın işi gücü yok, gazete için hiçbir önemi kalmamış bir elemanın ayrılışını mı izleyecekti? Aklımdan bunlar geçerken pencerenin önünde bir gölge kıpırdar gibi oldu. Neden izlemesin, diye geçti aklımdan. Bunlar manyaktır. Pencereye daha dikkatli bakmaya başladım. Hayır yanılıyordum, penceredeki kıpırtıların nedeni, beni izleyen Bahri Narman değil, yağmur bulutlarının gökyüzünde hızla çoğalmaya başlamasıydı. Güneşin kaybolmasıyla bina rengini yitirip gökyüzünün koyu kurşuniliğine büründü. Tuhaftır, nefret ettiğimi sandığım bu binaya bakarken, içimde hüzne benzer duyguların uyanıldığını hissettim ama aldırmadım, sigaramdan derin bir nefes daha çekip arabamın gazına usulca dokundum.